

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การให้บริการมาปนกิจของเจ้าหน้าที่สัปเหร่อในเทศบาลนครพิษณุโลก
ตามหลักสังคหวัตถุ ๔

ผู้วิจัย : พระธวัช วิสุทฺโธ (เนียมปาน)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูพิพิธจารุธรรม, ดร. พธ.บ. (ปรัชญา), กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)
ศน.ด. (พุทธศาสนศึกษา)

: ผศ.ดร. ประพัฒน์ ศรีกุลกิจ, ป.ธ. ๙, พธ.บ. (พุทธจิตวิทยา)
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), Ph.D. (Buddhist studies)

วันสำเร็จการศึกษา : ๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นการให้บริการมาปนกิจของเจ้าหน้าที่สัปเหร่อในเทศบาลนครพิษณุโลกตามหลักสังคหวัตถุ ๔ และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการให้บริการมาปนกิจศพของเจ้าหน้าที่สัปเหร่อในเทศบาลนครพิษณุโลกตามหลักสังคหวัตถุ ๔ วิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๐๙ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีค่าความเชื่อมั่น ๐.๙๖๑ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเจ้าหน้าที่สัปเหร่อในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{x}$ = ๓.๘๐, S.D. = ๐.๗๔๒) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดต่อการให้บริการ อยู่ในระดับมากในทุกด้าน คือด้านทาน เป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านปิยวาจา, ด้านสมานัตตตา และด้านอัตถจริยา คิดเป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{x}$ = ๓.๙๕, S.D. = ๐.๗๑๐, $\bar{x}$ = ๓.๘๒, S.D. = ๐.๘๒๐, $\bar{x}$ = ๐.๘๑, S.D. ๐.๗๑๑, $\bar{x}$ = ๓.๖๔, S.D.=๐.๗๓๔) ตามลำดับ

๒. ปัญหาอุปสรรคการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเจ้าหน้าที่สัปเหร่อในเขตเทศบาลเมืองพิษณุโลก ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่บุคลากรบางคนขาดมีจิตสำนึกในการให้บริการ ขาดการติดต่อ ประสานงานที่ดี ขาดประสบการณ์ ขาดความรู้ ความสามารถ ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓. ข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปัญหาข้างต้น ได้แก่ ควรปลูกฝังบุคลากรให้มี จิตใต้
สำนึกในการให้บริการ มีการบริการประชาชนในเชิงรุก พัฒนาให้บุคลากรมีความ เชี่ยวชาญในการ
ให้บริการ ควรมีโครงการฝึกอบรมด้านจิตสำนึกในการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

Thesis Title. : A Provision of Public Services for Cremation through Sangahavatthu-4 of Undertakers in Phitsanulok Municipality

Researcher : Phra Tavach Visuddho (Neampan)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Phrakru Phiphitchcharutham Dr., B.A. (Philosophy)
M.Ed. (Guidance Psychology), Ph.D. (Buddhist Studies)

: Asst. Prof. Dr.Prapat Srikulkich, Pali IX, B.A.
(Buddhist Psychology) M.Ed. (Educational Administration),
Ph.D. (Buddhist Studies)

Date of Graduation : December 9 , 2017

Abstract

The objectives of this research are (1) to study the opinions toward providing the public services for cremation through Sangahavatthu-4 or the four principles of service of undertakers in Phitsanulok municipality, and (2) to analyze the suggestions and how undertakers in Phitsanulok municipality apply Sangahavatthu-4 to their operation. This research is mainly conducted by means of a survey research method. The sampling of this research consists of 209 clients living in Phitsanulok municipality. The data collected is made by using questionnaires with reliability equal to 0.916, and analyzed by using SPSS program to find out frequency, percentage, mean, and standard deviation (S.D.).

The findings of this study show that:

1. The average of providing the public services for cremation through Sangahavatthu-4 of undertakers in Phitsanulok municipality is, in overall, at the point of ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.742). However, when considered to separate item: Dana (generosity), Piyavaca (kindly speech), Atthacariya (useful conduct), and Samanattata (even equal treatment), it is found that the opinions are at a high level: [$\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.710, $\bar{x} = 3.82$, S.D. = 0.820, $\bar{x} = 0.81$, S.D. 0.711, $\bar{x} = 3.64$, S.D. = 0.734.]

2. The obstacles in providing the public services for cremation through Sangahavatthu-4 of undertakers in Phitsanulok municipality are a major problem in relation to the lacks of service mind, good coordination, experienced expertise, and knowledge and ability that finally causes an inefficiency and ineffectiveness to their operation.

3. The suggestions for solution to the above problems are found that (1) the organization for cremation should prepare its staffs/members to be ready for the

service mind and being proactive in service provision; (2) the organization for cremation should develop the ability and professionalism to its staffs/members, and (3) the organization for cremation should acknowledge the clients' problems and solve them by setting up the development plans such as a training project/program for proficient performances.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ของคณาจารย์หลายท่าน ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงท่านอาจารย์พระครูพิพิธจารุธรรม, ดร. ประธานที่ปรึกษา และ ท่านผศ.ดร.ประพัฒน์ ศรีกุลกิจ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พระครูสิริรัตนานุวัตร,รศ.ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษาพร้อมทั้งผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราชที่ได้ให้ความสะดวกและให้คำแนะนำในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้เป็นอย่างดีมาโดยตลอดและช่วยตรวจสอบให้คำปรึกษาแนะนำปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้แก่ ผู้วิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณและอนุโมทนาคณะกรรมการผู้สอบวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ท่านพระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร. ท่านอาจารย์พระครูพิพิธจารุธรรม, ดร. ท่านอาจารย์ รศ.ดร. สุทธิชัย ยิ่งสุข และท่านอาจารย์ ผศ.ดร. ประพัฒน์ ศรีกุลกิจ ที่มีเมตตาอนุเคราะห์ช่วยแนะนำให้ แก้ไขปรับปรุง ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ เจ้าอาวาสต่างๆ ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ และขออนุโมทนาขอบคุณผู้ตอบ แบบสอบถามทุกคน ที่เอื้อเพื่อให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเก็บข้อมูลแจกแบบสอบถามเพื่อทำงานวิจัย จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัยขออ้อางเอาอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและอานิสงส์แห่งคุณความดีอันใดที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้ดลบันดาลให้บุพพการีครูบาอาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้บุคคลผู้มีอุปการคุณและเพื่อนๆ ที่กัลยาณมิตรทั้งหลายที่คอยเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดจนสำเร็จการศึกษา และขออุทิศผลแห่งความสำเร็จในครั้งนี้เป็นบุญกุศลแผ่ไปถึงแก่เจ้ากรรมนายเวร และผู้มีอุปการคุณทั้งหลาย

พระธวัช วิสุโท (เนียมปาน)

๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
อักษรย่อชื่อคัมภีร์	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
๑.๖ ประโยชน์ที่จะได้รับ	๕
บทที่ ๒ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ	๖
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับสังคหวัตถุ ๔	๑๗
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบ	๒๕
๒.๔ แนวคิดและบทบาทเกี่ยวกับสัปหระ	๒๙
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๗
๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๔๒

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๔๓
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๔๓
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๓
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๔๔
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๖
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๖
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	๔๘
๔.๑ ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๘
๔.๒ ศึกษาการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของสปป.แพร่ในเทศบาลนคร พิษณุโลกตามทรรศนะผู้รับบริการ	๕๑
๔.๓ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการนำหลักสังคหวัตถุ ๔ มาประยุกต์ใช้ในการ ให้บริการของสปป.แพร่เทศบาลนครพิษณุโลก	๕๖
๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๕๘
บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๖๑
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๖๑
๕.๒ อภิปรายผล	๖๒
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๖๔
บรรณานุกรม	๖๖
ภาคผนวก	๗๑
ภาคผนวก ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือรายชื่อ และหนังสือขอความ อนุญาตเป็นผู้อยู่เกี่ยวข้องตรวจสอบเครื่องมือหนังสืออนุญาต ทำการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม และหนังสือขออนุญาต แจกแบบสอบถาม	๗๒

สารบัญ(ต่อ)

ภาคผนวก ข ผลการหาค่าดัชนีสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)	๘๔
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๙๑
ประวัติผู้วิจัย	๙๖

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
๔.๑	ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๘
๔.๒	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเจ้าหน้าที่สัปเหร่อในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกโดยภาพรวม	๕๑
๔.๓	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเจ้าหน้าที่สัปเหร่อในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ด้านทาน	๕๒
๔.๔	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเจ้าหน้าที่สัปเหร่อในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ด้านปิยวาจา	๕๓
๔.๕	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเจ้าหน้าที่สัปเหร่อในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ด้านอัถจริยา	๕๔
๔.๖	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเจ้าหน้าที่สัปเหร่อในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ด้านสมานัตตตา	๕๕

อธิบายอักษรย่อชื่อคัมภีร์

อักษรย่อในในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาทศปิฎก ๒๕๐๐ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ อรรถกถาภาษาบาลีและภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ ในการอ้างอิง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การใช้คำย่อชื่อพระไตรปิฎก เริ่มจากอักษรย่อชื่อคัมภีร์ ตามด้วยวงเล็บฉบับที่ใช้แล้ว ตามด้วยเล่ม/ข้อ/หน้า ตามลำดับ เช่น

- ที.สี. (บาลี) ๙/๒๗๖/๙๗. หมายถึง ทีฆนิกาย สลลขณธรรคปาติ พระไตรปิฎกภาษาบาลี เล่มที่ ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗.

- ที.สี. (ไทย) ๙/๒๗๖/๙๗. หมายถึง ทีฆนิกาย สลลขณธรรค พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗.

การใช้คำย่อชื่อคัมภีร์ขึ้นรองจากพระไตรปิฎก เช่น อรรถกถา ปกรณวิเสส ฎีกา ทำแนวเดียวกันกับพระไตรปิฎก คือเริ่มจากอักษรย่อชื่อคัมภีร์ ตามด้วยวงเล็บฉบับที่ใช้แล้ว ตามด้วยเล่ม/ข้อ/หน้า ตามลำดับ เช่น

- วิมหา.อ. (บาลี) ๑/๑๐/๒๐. หมายถึง วินยปิฎก สมณฑปาสาทิกา มหาวิงคอรกถกถา ฉบับภาษาบาลี เล่มที่ ๑ ข้อ ๑๐ หน้า ๒๐.

- วิมหา.อ. (ไทย) ๑/๑๐/๒๐. หมายถึง วินยปิฎก สมณฑปาสาทิกา มหาวิงคอรกถกถา ฉบับภาษาไทย เล่มที่ ๑ ข้อ ๑๐ หน้า ๒๐.

- ที.สี.ฎีกา. (บาลี) ๑/๒๗๖/๓๗๓. หมายถึง ทีฆนิกาย สีนตถูปกาสินี สลลขณธรรคคัมภีร์ ฉบับภาษาบาลี เล่มที่ ๑ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๓๗๓.

ตัวอย่างการใช้หมายเลขอ้างอิงพระไตรปิฎกภาษาบาลี และภาษาไทย จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับ เล่ม/ข้อ/หน้า เช่น ม.ม.(บาลี) ๑๓/๓๒๗/๓๙๕. หมายถึง สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสกปาติ พระไตรปิฎกภาษาบาลี เล่มที่ ๑๓ ข้อที่ ๓๒๗ หน้า ๓๙๕ ฉบับ สยามมกุฎราชวิทยาลัย, ม.ม.(ไทย) ๑๓/๓๒๗/๓๙๕. หมายถึง สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก เล่มที่ ๑๓ ข้อที่ ๓๒๗ หน้า ๓๙๕ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การใช้หมายเลขอ้างอิงอรรถกถา จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับเล่ม/ข้อ/หน้า เช่น ขุ.ชา.อ.(บาลี) ๓/๓๐๕/๒๒๓. หมายถึง ขุททกนิกาย ธรรมปทอรรถกถา เล่มที่ ๓ ข้อที่ ๓๐๕ หน้า ๒๒๓. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หรือปณจสุทนี (บาลี) ๑/๑๐๙. หมายถึง เล่มที่ ๑ หน้า ๑๐๙. เป็นต้น

การใช้หมายเลขอ้างอิงฎีกา จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับเล่ม/หน้า เช่น วิมติ.ฎีกา.(บาลี) ๒/๑๕๐. หมายถึง วิมติวินิษยฎีกา เล่มที่ ๒ หน้า ๑๕๐ ฉบับมหาจุฬารัฏฐิก

อธิบายอักษรย่อพระวินัยปิฎก (บาลีและไทย)

เล่ม	คำย่อ	ชื่อคัมภีร์
๑	วิ.มหา. (บาลี)	= วินัยปิฎก มหาวิภคปาติ (ภาษาบาลี)
	วิ.มหา. (ไทย)	= วินัยปิฎก มหาวิภังค์ (ภาษาไทย)
๔	วิ.ม. (บาลี)	= วินัยปิฎก มหาวคคปาติ (ภาษาบาลี)
	วิ.ม. (ไทย)	= วินัยปิฎก มหาวรรค (ภาษาไทย)

อธิบายอักษรย่อพระสุตตันตปิฎก (บาลีและไทย)

เล่ม	คำย่อ	ชื่อคัมภีร์
๑๐	ที.ม. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวคคปาติ (ภาษาบาลี)
	ที.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค (ภาษาไทย)
๑๑	ที.ปา. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวคคปาติ (ภาษาบาลี)
	ที.ปา. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (ภาษาไทย)
๑๒	ม.มู. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสกปาติ (ภาษาบาลี)
	ม.มู. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสก์ (ภาษาไทย)
๑๓	ม.ม. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปณณาสกปาติ (ภาษาบาลี)
	ม.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปณณาสก์ (ภาษาไทย)
๒๐	อง.เอกก. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก องคุดตตรนิกาย เอกกนิปาตปาติ (ภาษาบาลี)
	อง.เอกก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก องคุดตตรนิกาย เอกกนิบาต (ภาษาไทย)
	อง.ทุก. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก องคุดตตรนิกาย ทุกนิปาตปาติ (ภาษาบาลี)
	อง.ทุก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก องคุดตตรนิกาย ทุกนิบาต (ภาษาไทย)
	อง.ติก. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก องคุดตตรนิกาย ติกนิปาตปาติ (ภาษาบาลี)
	อง.ติก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก องคุดตตรนิกาย ติกนิบาตร (ภาษาไทย)
๒๕	ขุ.ขุ. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ขุททกปาฐปาติ (ภาษาบาลี)
	ขุ.ขุ. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ (ภาษาไทย)

	ขุ.สุ. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิปาตปาติ	(ภาษาบาลี)
	ขุ.สุ. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิบาต	(ภาษาไทย)
๓๒	ขุ.อป. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปทานปาติ	(ภาษาบาลี)
	ขุ.อป. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปทาน	(ภาษาไทย)
๓๓	ขุ.พทุธ. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปทานปาติ	(ภาษาบาลี)
	ขุ.พทุธ. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปทาน	(ภาษาไทย)
	ขุ.จริยา. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปทานปาติ	(ภาษาบาลี)
	ขุ.จริยา. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปทาน	(ภาษาไทย)

อธิบายอักษรย่อพระสุตตันตปิฎก (บาลีและไทย)

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	
ที.ม.อ. (บาลี)	= ทีฆนิกาย สุมังคลวิลาสินี มหาคคออฏฐกถา	(ภาษาบาลี)
ที.ม.อ. (ไทย)	= ทีฆนิกาย สุมังคลวิลาสินี มหาวัคคอรรถกถา	(ภาษาไทย)
อง.จตุกก.อ. (บาลี)	= องคุตตรนิกาย มโนรธปุรณี จตุกกนิปาตอฏฐกถา	(ภาษาบาลี)
อง.จตุกก.อ. (ไทย)	= องคุตตรนิกาย มโนรธปุรณี จตุกกนิปาตอรรถกถา	(ภาษาไทย)
ขุ.ธ.อ. (บาลี)	= ขุททกนิกาย ธมมปทอฏฐกถา	(ภาษาบาลี)
ขุ.ธ.อ. (ไทย)	= ขุททกนิกาย ธรรมบพอรรถกถา	(ภาษาไทย)